

Onderwijsgoeroe Taylor Gatto predikt revolutie: 'Haal kinderen van school o

School maakt kinderen dommer, aldus onderwijsrevolutionair John Taylor Gatto (75). Dus de vraag: **Waarom onderwijs?** die onlangs werd gesteld tijdens een gelijknamig congres van onderwijsvernieuwers lijkt gerechtvaardigd. Wat gebeurt er op scholen en dienen ze nog wel het doel dat wij denken te bereiken? Taylor Gatto: "Wij maken de fantasie van de kinderen kapot".

Frans Vermeulen

raag de man in de straat waarom je naar school gaat en hij zal je antwoorden: "scholing helpt je het beste uit jezelf te halen voor een goed leven tussen andere goede burgers." Maar dat verheven idee gaat voorbij aan het ontstaan van het onderwijs, zoals wij dat nu kennen. Laten we daarvoor teruggaan naar het Pruisen aan het begin van de 19e eeuw. Taylor Gatto: "Dat Pruisische onderwijsmodel diende in de eerste plaats de sociale efficiency: het effectief hanteren van een explosief groeiende populatie en tegelijkertijd het opbouwen van een machtige economie, met uniforme consumenten. Hierachter schuilt een eenvoudig idee: ieder van ons moet perfect en afhankelijk gemanaged kunnen worden. Daarvoor gebruikt men elke truc uit het boekje: psychologie, sociale druk of bruut geweld."

Aangeleerde hulpeloosheid

Taylor Gatto was 30 jaar leraar en drie keer onderwijzer van het jaar in New York totdat hij het licht zag. "School is het meest ambitieuze stuk social engineering in de moderne geschiedenis, en het is in dat opzicht - kijk maar om je heen - een klinkend 'succes'."

In essentie, zegt Taylor Gatto, leer je op school dat je je mond moet houden, stil moet zitten, er heel veel regels zijn en dat je daarin geen inspraak krijgt, dat de leerstof met de hulp van eindtermen en leerplannen in de linker hersenhelft wordt geplaatst en dat het succesvol reproduceren van die leerstof op een examen zorgt voor een succesvol leven. Wat dat de leerlingen in een moeite ook aanleert, is hulpeloosheid. Een aangeleerde hulpeloosheid die als gevolg van conditionering ook zorgt voor reflexmatig gedag.

Klassikaal onderwijs maakt mensen dus efficiënter, maar uiteindelijk gaat dat ten koste van hun fantasie, hun ondernemingszin, zegt Taylor Gatto. "En zo creëren we mensen, die over het algemeen goed in de pas lopen, maar uiteindelijk weinig eigen denkkracht hebben."

Taylor Gatto was zelf een ander soort leraar. Hij gaf

leerlingen veel 'vrij' van school, zodat ze konden werken aan opdrachten die in de praktijk een verschil maakten. Eén uit een lange reeks van voorbeelden is het project waarbij zijn leerlingen een gedenksteen voor John Lennon in Central Park oprichtten.

Gevangenisregime

In het huidige onderwijs ligt de nadruk op toetsen en testen. "Waanzin," zegt Taylor Gatto, "want in het verdere leven stopt dat ineens. Wie vraagt aan toekomstige partners hun testscore? En als je in de stoel van de kapper plaats neemt, vraag je ook niet naar zijn cijfers."

Dumbing us Down is de titel van een van de boeken die Taylor Gatto heeft geschreven, en betekent zoiets als (dat scholen) ons dommer maken. Midas Dekkers

7 lessen die kinderen niet zouden moeten leren

- Blijf in de klas(se) waar je thuishoort. Individualiteit is daarmee in strijd en derhalve de vloek van elk systeem van classificatie.
- Onverschilligheid. Wat je ook doet op school, niets is de moeite waard om af te maken als de bel gaat.
- Emotionele afhankelijkheid door straffen en belonen. De leraar is degene die gunsten kan verlenen en zonder reden weer intrekken.
- Rechten zijn er niet; goed gedrag houdt de kinderen gegijzeld.
- Intellectuele afhankelijkheid: wacht tot een leraar vertelt wat je moet doen. Het is de belangrijkste les van allemaal: we moeten wachten op anderen, beter getraind, hoger in hiërarchie of ouder om betekenis te kunnen geven aan ons leven.
- Zelfvertrouwen is afhankelijk van de mening van een expert. (Maar kinderen die van hun ouders geleerd hebben dat ze van hen houden ondanks alles, laten zich gelukkig onmogelijk conformeren.)
- Afwezigheid van privacy. Er zijn geen privéruimtes voor kinderen, kinderen hebben geen privétijd. School breidt haar invloed uit door huiswerk, anders kan het voorkomen dat kinderen thuis iets leren buiten de autoriteit van de leraar om, of van een wijs iemand uit de buurt.

John Taylor Gatto is drievoudig leraar van het jaar in de staat New York geweest. Hij trekt nu ten strijde tegen de negatieve gevolgen van het huidige massa-onderwijs.

ol om te leren'

kan het niet méér met hem eens zijn. In zijn boek *De Larf* schrijft hij: 'Op school wordt de nieuwsgierigheid vermoord. Je krijgt er antwoord op vragen die je je nooit hebt gesteld en blijft met de echte vragen zitten tot het vlammetje flakkert en dooft. Op school beschouwen ze je als een vat dat moet worden volgestampt, niet als een spons die zich vanzelf volzuigt, zolang je de gaatjes maar niet met onzin verstoppt. Het is bijna onmogelijk om een kind het leren te beletten, maar op school krijgen ze het voor elkaar'. En: '(...) scholen zijn niet zozeer gebouwd om kinderen iets te leren als wel om de maatschappij van ze te vrijwaren, ongeveer zoals gevangenen dienen om de maatschappij tegen boeven te beschermen'. Niet dat Taylor Gatto scholen wil afschaffen. "Wel het schoolsysteem. Dat is een gevangenisregime waarin kinderen twaalf jaar in klassen zitten met leeftijdgenoten, met een onderwijzer die hun precies vertelt wat ze wel en niet moeten doen. Zulke kinderen wordt alleen maar geleerd op behavioristische gronden te gehoorzamen en zo min mogelijk eigen initiatief te nemen."

In de zeven lessen van een leraar (zie kader) vatte Taylor Gatto samen wat leraren hun leerlingen écht leren op school. "Of een van beiden dat nu wil of niet, het gemonopoliseerd onderwijs is in de ban van het one size fits all-principe en is daarmee verworden tot weapon of mass instruction."

Thuisonderwijs

Toch ziet Taylor Gatto de toekomst niet somber in. "Wij hebben onderwijs nodig dat vrij denken stimuleert. Het beste systeem daarvoor is thuisonderwijs. Ouders kunnen hierin zelf de natuurlijke ontwikkeling van hun kind begeleiden met advies, kennis en praktijklessen. Dat heeft wat mij betreft de toekomst, zoals de cijfers aantonen."

De gelauwerde New Yorker doelt dan op een stijging van 10.000 naar drie miljoen Amerikanen in dertig jaar tijd die de educatie van hun eigen kinderen ter hand hebben genomen. In Nederland zijn dat ongeveer honderd gezinnen.

© CHIDI KWUBIRI: 'QUIET DANCES' (GALERIE DE OPSTEEKER, AMSTERDAM)

Behoort thuisonderwijs niet tot de mogelijkheden, dan heeft Taylor Gatto enkele radicale suggesties om de huidige manier van scholing te veranderen. Zo pleit hij voor scholen die niet groter zijn dan een paar honderd leerlingen, en waarin iedereen kan lesgeven. "Ik zou het liefst het monopolie van de leraar-met-diploma breken, zodat iedereen die iets te leren heeft kan lesgeven. Daarbij zou leren primair op basis van ervaring moeten plaatsvinden ten koste van het abstract leren. Laten we toegeven", zegt Taylor Gatto, "dat er geen juiste manier is om succesvol op te groeien."

John Taylor Gatto leerde zelf zijn belangrijkste levenslessen in de buitenwereld. En daarom rebelleerde hij tegen de kunstmatige en rigide controle van het schoolsysteem. Hij stelde daar lesgeven aan kinderen als individuen tegenover. ◀

Meer weten:

John Taylor Gatto, *The Underground History of American Education*; *Dumbing Us Down*; *The Exhausted School*; *A Different Kind of Teacher*; <http://www.johntaylorgatto.com>
De Kampanje, *School voor Persoonlijk Ondernemerschap*; <http://www.dekampanje.org/>;
<http://www.waaromonderwijs.nl>;
Why Schools Don't Educate door John Taylor Gatto op <http://www.educare.nl>